

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

07 жовтня 2020 року

м. Київ

№ 139

**Про затвердження Змін до Положення про застосування
Національним банком України заходів впливу**

Відповідно до статей 7, 15, 55, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статей 66, 67, 73, 74 Закону України “Про банки і банківську діяльність”, Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Зміни до Положення про застосування Національним банком України заходів впливу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 17 серпня 2012 року № 346, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 вересня 2012 року за № 1590/21902 (зі змінами), що додаються.

2. Департаменту методології регулювання діяльності банків (Наталія Іваненко) після офіційного опублікування довести до відома банків України інформацію про прийняття цієї постанови.

3. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

В. о. Голови

Юрій ГЕЛЕТІЙ

Зміни до Положення про застосування
Національним банком України заходів впливу

1. У розділі I:

1) у главі 3:

у пункті 3.1:

в абзаці третьому слова “дотримання вимог законодавства з питань” виключити;

пункт доповнити новим абзацом такого змісту:

“нагляду за дотриманням банками вимог нормативно-правових актів Національного банку, якими запроваджені обмеження щодо проведення операцій, що мають на меті/порушують, сприяють або можуть сприяти уникненню/порушенню обмежень, установлених персональними спеціальними економічними та іншими обмежувальними заходами (санкціями).”;

у пункті 3.2:

пункт після абзацу шостого доповнити новим абзацом сьомим такого змісту:

“можливих репутаційних ризиків для банку;”.

У зв’язку з цим абзац сьомий уважати абзацом восьмим;

абзац восьмий доповнити словами “[не враховується під час вибору заходів впливу за порушення законодавства у сфері фінансового моніторингу та валютного законодавства, вимог нормативно-правових актів Національного банку, якими запроваджені обмеження щодо проведення операцій, що мають на меті/порушують, сприяють або можуть сприяти уникненню/порушенню обмежень, установлених персональними спеціальними економічними та іншими обмежувальними заходами (санкціями)].”;

у пункті 3.3:

абзаци тринадцятий – двадцять третій виключити;

пункт доповнити новим абзацом такого змісту:

“Ознакою здійснення банками ризикової діяльності у сфері фінансового моніторингу може бути нездійснення банком достатніх заходів для запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму.”;

пункт 3.4 викласти в такій редакції:

“3.4. Банк у разі заперечення ним наявності в його діяльності виявлених Національним банком ознак здійснення ризикової діяльності має право надати відповідні заперечення/пояснення/документи, які спростовують виявлені Національним банком ознаки здійснення банком ризикової діяльності.”;

пункт 3.7 доповнити новим абзацом такого змісту:

“Національний банк оприлюднює шляхом розміщення до 5 числа місяця, наступного за звітним, на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку інформацію про застосовані ним протягом місяця до банків, філій іноземних банків заходи впливу за порушення вимог законодавства з питань фінансового моніторингу.”;

2) у главі 4:

главу після пункту 4.1 доповнити двома новими пунктами 4.2 та 4.3 такого змісту:

“4.2. Національний банк у разі потреби висування до банку/філії іноземного банку вимоги щодо усунення порушень у діяльності має право вимагати від банку/філії іноземного банку дотримання вимог валютного законодавства України, усунення порушень банківського законодавства, виконання нормативно-правових актів Національного банку шляхом пред’явлення до нього (неї) письмової вимоги.

4.3. Національний банк у разі висування до банку/філії іноземного банку вимоги щодо виконання вимог законодавства з питань фінансового моніторингу вимагає від банку/філії іноземного банку виконання вимог законодавства України (усунення порушень) шляхом пред’явлення до нього (неї) письмової вимоги.”.

У зв’язку з цим пункти 4.2–4.4 уважати відповідно пунктами 4.4–4.6;

абзац перший пункту 4.4 доповнити словами “, виявлених за результатами нагляду.”.

2. У розділі II:

1) у главі 3:

пункти 3.1, 3.2 та 3.7 викласти в такій редакції:

“3.1. Національний банк має право укласти письмову угоду з банком, що допустив порушення банківського, валютного законодавства, законодавства з питань фінансового моніторингу, нормативно-правових актів Національного банку (у тому числі значень економічних нормативів, лімітів валютної позиції) або здійснює ризикову діяльність, за умови подання ним прийнятного плану заходів для усунення виявлених порушень.

Письмова угода за результатами нагляду з питань фінансового моніторингу може бути укладена з урахуванням вимог пунктів 3.2, 3.6–3.13 глави 3 розділу II цього Положення в разі виявлення Національним банком у діяльності банку порушень законодавства з питань фінансового моніторингу/здійснення ризикової діяльності, за які відповідно до цього Положення передбачено застосування заходу впливу у вигляді штрафу, розрахункова сума якого становить 2 000 000 гривень і більше. Розрахункова

сума штрафу визначається в порядку, встановленому в пункті 9.34 глави 9 розділу II цього Положення.

3.2. Банк подає проект письмової угоди, у якому визнає допущені порушення та зобов'язується сплатити визначене грошове зобов'язання і забезпечити виконання заходів.

Невід'ємною частиною письмової угоди є план заходів, яких банк зобов'язується вжити зокрема для усунення порушень та/або їх недопущення в подальшій діяльності, поліпшення фінансового стану банку, підвищення ефективності функціонування системи управління ризиками, застосування у своїй діяльності ризик-орієнтованого підходу та вжиття належних заходів із метою мінімізації ризиків використання послуг банку для легалізації кримінальних доходів/фінансування тероризму/фінансування розповсюдження зброї масового знищення тощо.

План заходів, у якому мають бути визначені порядок і строки виконання цих заходів, затверджується органом управління банку відповідно до повноважень, установлених статутом.

Строки виконання зобов'язань устанавлюються індивідуально з урахуванням характеру проблем і допущених порушень, а також оцінок і висновків Національного банку.

Якщо зобов'язання, що передбачаються банком у проекті письмової угоди, згідно із законодавством України мають схвалюватися/затверджуватися правлінням/радою банку або загальними зборами, то відповідний протокол (витяг із протоколу) повинен додаватися до письмової угоди.”;

“3.7. Письмова угода має містити:

інформацію про порушення в діяльності банку та/або здійснення ризикової діяльності та їх визнання банком;

розрахункову суму штрафу (для угод за результатами нагляду з питань фінансового моніторингу);

заходи, які банк зобов'язується вжити в межах виконання письмової угоди;

строки виконання таких заходів;

суму грошового зобов'язання, яку банк зобов'язується сплатити згідно з угодою;

строк сплати грошового зобов'язання.

Банк у письмовій угоді бере на себе зобов'язання (залежно від виявлених порушень) щодо:

1) сплати визначеного грошового зобов'язання. Мінімальна сума грошового зобов'язання визначається в розмірі 1 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (крім письмових угод за результатами нагляду з питань фінансового моніторингу). Сума грошового зобов'язання для письмової угоди за результатами нагляду з питань фінансового моніторингу визначається

в розмірі 25 відсотків від розрахункової суми штрафу, передбаченого цим Положенням за відповідне(і) порушення;

2) виконання плану фінансового оздоровлення, бізнес-плану або програми капіталізації банку (складаються відповідно до розділу III цього Положення), спрямованих на забезпечення прибуткової діяльності;

3) розроблення та запровадження положень стосовно поліпшення практики кредитування;

4) проведення зовнішнього аудиту фінансового стану банку;

5) прийняття рішення про тимчасове обмеження на збільшення обсягів активів і зобов'язань банку;

6) прийняття рішення про обмеження розміру кредитів, що надаються пов'язаним із банком особам;

7) прийняття рішення про тимчасове зниження розміру процентів за депозитами, що залучаються;

8) тимчасового припинення виплати дивідендів;

9) прийняття рішення про обмеження розміру суми, яку банк може виплачувати своїм працівникам у формі заробітної плати і премій;

10) прийняття рішення про інші обмеження в діяльності банку;

11) здійснення реорганізації банку;

12) поліпшення якості активів, у тому числі шляхом вкладення коштів у безризикові активи (державні цінні папери з подальшим їх блокуванням на рахунках у цінних паперах банку за безумовною операцією в депозитарії державних цінних паперів Національного банку та депозитні сертифікати Національного банку за умови їх розміщення Національним банком);

13) припинення здійснення ризикової діяльності;

14) підвищення ефективності функціонування системи управління ризиками;

15) усунення порушень банківського, валютного законодавства, законодавства з питань фінансового моніторингу, нормативно-правових актів Національного банку, вжиття належних заходів щодо їх недопущення в

подальшій діяльності, підвищення ефективності організації та проведення первинного фінансового моніторингу, застосування ризик-орієнтованого підходу, мінімізації ризиків використання послуг банку для легалізації кримінальних доходів/фінансування тероризму/фінансування розповсюдження зброї масового знищення.”;

у пункті 3.8:

абзац перший після слів “(виявлених Національним банком чи безпосередньо банком)” доповнити словами “, припинення здійснення ризикової діяльності”;

абзац другий після слова “порушень,” доповнити словами “припинення здійснення ризикової діяльності,”;

пункт після абзацу другого доповнити двома новими абзацами такого змісту:

“Вимоги абзацу другого пункту 3.8 глави 3 розділу II цього Положення не застосовуються в разі виявлення за результатами нагляду з питань фінансового моніторингу здійснення банком ризикової діяльності/порушень банком вимог законодавства з питань фінансового моніторингу.

Банк повідомляє Національний банк про намір укласти письмову угоду за результатами нагляду з питань фінансового моніторингу не пізніше ніж на сьомий робочий день із дати отримання довідки/акта і протягом місяця з дати отримання довідки/акта надсилає складений відповідно до вимог пункту 3.7 глави 3 розділу II цього Положення проект письмової угоди.”.

У зв’язку з цим абзац третій уважати абзацом п’ятим;

абзац п’ятий після слова “порушень” доповнити словами “, припинення здійснення ризикової діяльності”;

абзац четвертий пункту 3.11 викласти в такій редакції:

“Національний банк за невиконання або неналежне виконання банком узятих на себе відповідно до умов письмової угоди зобов’язань має право прийняти рішення про застосування до банку інших заходів впливу.”;

2) у главі 7:

у пункті 7.6 слово та цифри “пункту 3.7” замінити словом та цифрами “пункту 3.8”;

в абзаці першому пункту 7.14 слово та цифри “пунктів 7.12–7.14” замінити словом та цифрами “пунктів 7.11–7.13”;

в абзаці другому пункту 7.18 слово та цифри “пунктом 7.18” замінити словами та цифрами “у пункті 7.17”;

в абзаці першому пункту 7.19 слово та цифри “пунктом 7.18” замінити словами та цифрами “у пункті 7.17”;

3) у главі 9:

пункт 9.20 викласти в такій редакції:

“9.20. Штраф за порушення банками вимог законодавства з питань фінансового моніторингу накладається на банк у розмірі не більше ніж:

1) 400 000 гривень за кожний вид порушення, а саме за:

порушення вимог щодо відмови від встановлення (підтримання) ділових відносин, проведення фінансової операції;

порушення вимог щодо здійснення переказів, передбачених статтею 14 Закону про запобігання легалізації;

порушення порядку створення (ведення) та зберігання документів, у тому числі електронних, записів, даних, інформації у випадках, передбачених законодавством у сфері фінансового моніторингу, у тому числі в разі їх втрати або знищення;

неподання, несвоєчасне подання, порушення порядку подання інформації або подання спеціально уповноваженому органу недостовірної інформації у випадках, передбачених законодавством України;

невиявлення, несвоєчасне виявлення та/або порушення порядку проведення аналізу, виявлення, реєстрації фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;

порушення обмежень щодо обміну інформацією, визначених законодавством у сфері фінансового моніторингу;

незабезпечення захисту працівників [допущення звільнення чи примушення до звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності чи піддання іншим негативним заходам впливу (переведення, атестація, переатестація, зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, скорочення заробітної плати тощо) або піддання загрозі таких заходів впливу], які повідомили керівника та/або відповідального працівника банку чи Національний банк про порушення вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу;

неналежне застосування ризик-орієнтованого підходу в частині вжиття непропорційних заходів відповідно до категорії ризику;

2) 2 000 000 гривень за кожний вид порушення, а саме за:

порушення порядку замороження/розмороження активів, пов'язаних із тероризмом і його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням, та зупинення фінансових операцій;

невиконання вчинених відповідно до законодавства з питань фінансового моніторингу вимог Національного банку;

3) 10 000 000 гривень за кожний вид порушення, а саме за:

порушення вимог щодо здійснення належної перевірки, вимог щодо виявлення належності клієнтів та інших осіб до політично значущих осіб, членів їх сімей, осіб, пов'язаних із ними, у випадках, передбачених законодавством України;

повторне невиконання вчинених відповідно до законодавства з питань фінансового моніторингу вимог Національного банку;

перешкоджання Національному банку в здійсненні ним нагляду у сфері фінансового моніторингу, у тому числі за недопуск до проведення перевірки з питань дотримання вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, створення перешкод у її проведенні та/або неподання, подання не в повному обсязі, несвоєчасне подання, подання недостовірної інформації/документів, подання копій документів, у яких неможливо прочитати всі зазначені в них відомості, на запит Національного банку, необхідних для здійснення ним нагляду у сфері фінансового моніторингу відповідно до законодавства України;

4) чотирикратна сума визначеного в письмовій угоді за результатами нагляду з питань фінансового моніторингу грошового зобов'язання, але не більше 7 950 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян – за невиконання умов такої угоди;

5) 17 000 гривень – за неподання/несвоєчасне подання/подання недостовірної статистичної звітності з питань фінансового моніторингу;

6) 135 150 000 гривень – за незабезпечення належної організації внутрішньобанківської системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та проведення первинного фінансового моніторингу, відсутність належної системи управління ризиками (неналежну систему управління ризиками);

7) 51 000 гривень – за порушення інших вимог, визначених законодавством з питань фінансового моніторингу та не зазначених у підпунктах 1–6 пункту 9.20 глави 9 розділу II цього Положення.

Загальна сума штрафу, що накладається на банк у разі встановлення факту здійснення ризикової діяльності та/або виявлення порушень законодавства з питань фінансового моніторингу, не може перевищувати 7 950 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Недостовірною(ими) інформацією/документами з питань фінансового моніторингу є надана(і) банком інформація/документи, що не підтверджена(і) чи суперечить(ать) даним первинних документів або іншим матеріалам перевірки з питань фінансового моніторингу (виїзної перевірки з питань фінансового моніторингу, безвиїзного нагляду з питань фінансового моніторингу), офіційним документам/інформації, отриманим(ій) від органів державної влади, банків, інших юридичних осіб.”;

главу після пункту 9.27 доповнити новим пунктом 9.28 такого змісту:

“9.28. Штраф за невиконання (неналежне виконання) банком вимог нормативно-правових актів Національного банку, якими запроваджені обмеження щодо проведення операцій, що мають на меті/порушують, сприяють або можуть сприяти уникненню/порушенню обмежень, установлених персональними спеціальними економічними та іншими обмежувальними

заходами (санкціями), та/або неподання, подання не в повному обсязі, несвоєчасне подання інформації, подання недостовірної інформації/документів, подання копій документів, у яких неможливо прочитати всі зазначені в них відомості, на запит Національного банку, необхідних для здійснення ним нагляду за дотриманням вимог таких нормативно-правових актів накладається на банк за кожний вид порушення в розмірі 0,01 відсотка від суми зареєстрованого статутного капіталу банку.”.

У зв’язку з цим пункти 9.28–9.36 уважати відповідно пунктами 9.29–9.37; пункт 9.29 після слів “валютного законодавства” доповнити словами “, застосування спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів”;

у пункті 9.34:

абзац перший після слів “Розрахунок суми штрафу” доповнити словами “, що відповідно до вимог цього Положення обчислюється у відсотках до статутного капіталу банку,”;

абзац другий викласти в такій редакції:

“Загальна сума штрафу в разі вчинення банком двох або більше видів порушень вимог законодавства з питань фінансового моніторингу, вчинення порушення (порушень) вимог законодавства з питань фінансового моніторингу та здійснення ризикової діяльності, установлені за результатами нагляду з питань фінансового моніторингу, обчислюється шляхом додавання за кожен вид порушення/здійснення ризикової діяльності та не може перевищувати 7 950 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян на день вчинення останнього з виявлених порушень, за яке накладається штраф/день здійснення ризикової діяльності/останній день виявленого періоду здійснення ризикової діяльності.”;

4) у главі 12:

пункт 12.1¹ виключити;

у пункті 12.2:

підпункт 1 викласти в такій редакції:

“1) невиконання банком без обґрунтованих причин рішення Національного банку (у тому числі про застосування заходів впливу/санкцій) та/або вимоги Національного банку щодо усунення порушень банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку протягом визначеного Національним банком строку;”;

підпункт 17 виключити;

в абзаці другому пункту 12.3 цифри “180” замінити цифрами “120”;

у пункті 12.10 цифри “180” замінити цифрами “120”.

3. В абзаці першому пункту 1.2 глави 1 розділу III цифри “180” замінити цифрами “120”.